

KADIN ECZACILARIN KARŞILAŞTIKLARI

Sosyolog Ecehan BALTA (TEB)

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle Türk Eczacıları Birliği'nde yapılan atölye çalışması.

BAZI VERİLER:

Kadınlara yönelik, cinsiyetçi tutum ve davranış açısından derinlemesine incelenmesi gereken bir dizi veri, Türk Eczacıları Birliği Üye Profili Araştırması ile ortaya çıkmıştır. Bu verilerden bazıları aşağıda dikkatinize sunulmuştur:

* Türk Eczacıları Birliği üyelerinin %53.3'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

* 22-44 yaş arasındaki kadın eczacıların oranı erkeklerden daha yüksektir.

* Gerek meslek içi eğitim programlarına gerekse meslek örgütü yaşantısına, kadınlar erkeklerden daha az katılmaktadır. Eczacı erkekler Mİ-EP'lere %58 oranında katılırken, kadınlar için bu oran %42'de kalmaktadır.

* Kadınların %82'si meslek örgütünde daha önce görev almamıştır ve %62'si buna gerekçe olarak, zamanının olmamasını göstermektedir.

* Eczacı Odalarımızda yöneticilik görevi yapan kadınların sekiz tanesi Oda Başkanıdır. Bu sekiz Odamızın beşinin Genel Sekreteri de kadındır.

ATÖLYE ÇALIŞMASININ ÇERÇEVESİ:

Kuşkusuz yukarıda sunmuş olduğumuz veriler, meslektaşımız olan kadınların yaşadığı problemlerin ancak çok sınırlı bir kısmına dikkat çekmektedir. Zira, eczacı profili araştırması, esas olarak bu sorunları açığa çıkarmayı hedefleyen bir araştırma olarak planlanmamıştır. Eczacı Kadınlara Yönelik Cinsiyetçi Tutum ve Davranışların Ölçülmesi Araştırması Atölye Çalışması ise, bir sorun olup olmadığını da tartışma çerçevesi içinde bırakarak, var ise bunu tanımlamaya yönelik olarak kurgulanmıştır. Atölye çalışmasından beklentimiz, sorunlar ve olası nedenler üzerine bir "sesli düşünme" deneyimiyle, bu araştırmanın bir parçası olması ve araştırmanın gelişim sürecinde fikri takip nosyonunu yerine getirmesidir.

Bunun için, öncelikle cevap vermemiz gereken temel soru şu şekilde ifade edilmiştir:

* Kadın eczacılar kadın ve eczacı oldukları için, mesleklerini icra ederken cinsiyetçi tutum ve davranışlarla karşılaşmakta mıdır?

Atölye çalışmasında bu soru çeşitli alanlar açısından değerlendirilmiştir:

* Eczacılık eğitimi sırasında,

* Mesleği yürütürken karşılaştığı sorunlar açısından,

* Kurumlarla ilişkiler açısından,

* Meslek örgütüne katılım açısından,

* Yöneticilik görevi yapan kadın eczacıların karşılaştıkları özel sorunlar açısından.

Çalışmada üretilen hipotezler I. Bölgearası Toplantı Çalışma Raporu'nda ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur.

KATILIMCILAR:

Çalışmaya eczacı odası başkanlığı ve eczacı odası genel sekreterliği görevini yürüten kadın eczacılar davet edilmiştir. 14 Nisan 2000 tarihinde yapılan atölye çalışmasına katılanlar şunlardır:

Türk Eczacıları Birliği
Merkez Heyeti
Genel Sekreter:
Ecz. Betül Bilgetekin

2.Bölge Ankara Eczacı Odası
Genel Sekreter: Ecz.Sevim Özcan

4.Bölge Adana Eczacı Odası
Genel Sekreter: Ecz.Bilge Üstekidağ

9.Bölge Eskişehir Eczacı Odası
Başkan: Ecz.Esin Çamlıoğlu
Genel Sekreter: Ecz.Merih Ünler

20.Bölge Sakarya Eczacı Odası
Başkan: Ecz.Füsun Çetin
Genel Sekreter: Ecz.Nazan Şahinli

26.Bölge Kastamonu Eczacı Odası
Başkan: Ecz.Ayşenur Özden

29.Bölge Manisa Eczacı Odası
Başkan: Ecz.Nühket Tartan
Genel Sekreter:
Ecz.F.Bahar Özemre

34.Bölge Aksaray Eczacı Odası
Başkan: Ecz.Müheyya Dinç
Üye: Ecz. Naciye Akkuş

36.Çanakkale Eczacı Odası
Genel Sekreter: Ecz.Vildan Erciyes

37.Bölge Sivas Eczacı Odası
Genel Sekreter:
Ecz. Mukaddes Koç Şimşek

38.Bölge Van Eczacı Odası
Genel Sekreter: Ecz.Gülistan İlhan

İNSİYETÇİ TUTUM ve DAVRANIŞLAR

VARSAYIMLAR:

Atölye çalışmasında üretilen varsayımların bazıları aşağıdaki gibidir:

* Aileden birinin eczacı olması tüm çocukların aile tarafından mesleğe özendirilmesinde önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Zira, eczacılık üniversite eğitimi gerektiren serbest bir meslek olduğu için, eczanenin devamı için çocuğun eczacı olması gerekli görülmektedir.

* Eczacılık mesleği esnek çalışma saatlerinden dolayı, kız çocukların evine zaman ayırabileceği bir meslek olarak görülmektedir.

* Aile, eczaneyi yeni bir yatırım alanı olarak görmektedir. Ancak, erkek çocuklarına yapılan yatırım aileye değil, ferdin kendisine yönelik bir yatırım olarak değerlendirilmeye birlikte, kız çocuklarına yapılan yatırım aileye yapılan yatırım olarak değerlendirilmektedir. Bir başka deyişle, kız çocuğuna yapılan yatırım geri alınabilir görünmektedir.

* Geleneksel olarak kadınlara ait görülen işlerin devamı, okulda da kadın öğrenciler tarafından yapılmaktadır.

* Hastalar genel olarak kadın eczacıya erkek eczacılardan daha kaba davranabilmektedir.

* Bunun yanında kadın eczacılar halkla daha iyi iletişim kurabilmektedir. Özellikle kadın hastalarla kadın eczacıların iletişimi daha iyidir.

* Kadın eczacılar erkek eczacılara göre mesleğinde ve özel yaşamında daha fedakardır.

* Kadın eczacıların yaşadığı sorunlar bölgelere göre farklılık göstermektedir. Örneğin kırsal bölgelerde erkek hastalar kadın eczacılara karşı daha saygılıdır.

* Kadın eczacıların tatil talep etme oranı erkek eczacılara göre daha fazladır. Zira, kadın eczacılar işten başka ev ve aile gibi sorumlulukları

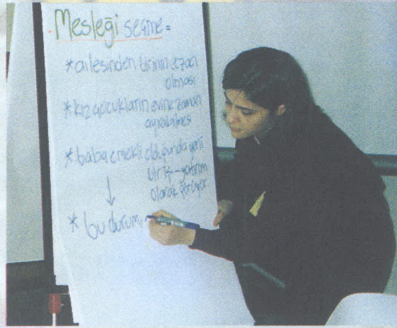
da üzerlerinde taşımaktadır. Buna ek olarak, eczanede duran erkekler ve durmayan kadınlar cumartesilerin tatil olmasına diğerlerine oranla daha fazla direnç göstermektedir.

* Erkek hastalar, aile sağlığı ile ilgili bilgi ve danışmanlık hizmetini kadın eczacılardan, buna karşılık ürünleri ise erkek eczacılardan satın almaktadır.

* Erkek eczane çalışanları kadın eczacıların yönetimi altına girmekte erkekler göre zorlanmaktadır.

* Çalışan eczacı kadın aynı zamanda hem anne, hem yönetici, hem iyi bir eş, hem de iyi bir ev kadını olma sorumluluğunu üstlenmektedir.

* Genellikle kazanç eczacı kadına ait olduğu halde, mülkiyet eşi tarafından üstlenilmektedir.

* Eczacılık hizmeti sadece ilacın verilmesiyle sınırlı tutulduğunda, eczanenin eşe, babaya veya kalfaya bırakılması gündeme gelmektedir.

* Erkek eczacılar toplumsal iletişim ağında genel olarak daha başarılı olduklarından, kurumlarla ilişkilerde kadın eczacılardan daha iyi performans sergilemektedir.

* Kadın eczacılar yönetimde görev talebinde bulunmamakta, aday olmakta çekingen davranabilmektedir.

* Aile ve çocuklar, kadınların meslek örgütüne zaman ayırmasını güçleştirmektedir.

* Kadınlar belirli nedenlerle şehir dışına çıkmak istememektedir.

* Periferde, konaklama ve ulaşım sorunu gibi nedenler, kadınların erkeklere oranla yönetime katılmasını zorlaştırmaktadır.

* Çocuk sahibi kadın eczacılar için, yönetime girme konusunda çocukların psikolojik baskısı etkili olabilmektedir.

* Kadın yöneticiler genellikle toplumsal ilişkilerini denetim altına alma ihtiyacı duymaktadır. Kadın yöneticiler üzerindeki toplumsal denetim, motivasyonu düşürücü bir işlev görmektedir.

* Toplantı saatleri kadınların ev işi ve çocuk bakımına ayırdığı zamanla çakışmakta ya da eve dönmeyi güçleştirecek zamanlara konmaktadır.

Yukarıda tanımlanan varsayımların doğru olup olmadığını ölçmek üzere, olasılıklı kota örnekleme yöntemiyle seçilen belirli sayıda kadın eczacıya yönelik olarak bir soru formu hazırlanacak ve Haziran ayından itibaren saha uygulamasına geçilecektir. Saha uygulaması sonucunda elde edilen veriler, strateji geliştirmeye hizmet edecek bir rapor haline getirilecek, bu rapor aynı atölye üyeleri ile yeniden tartışmaya açılacak ve çözüm önerileri geliştirilecektir.